

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І. МЕЧНИКОВА
Факультет романо-германської філології
Кафедра теорії та практики перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

професор Хмарський В.М.

2020 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Лінгвокультура і переклад в сучасному парадигмальному просторі

Рівень вищої освіти Третій (доктор філософії)

Спеціальність 035 Філологія

2020 рік

Розробник: Матузкова О.П., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри теорії та практики перекладу

Протокол № 1 від "28" серпня 2020 року

Завідувач кафедри

Матузкова О.П..

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від "31" серпня 2020 року

Голова НМК

Телецька Т.В.

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Лінгвокультура і переклад в сучасному парадигмальному просторі» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії спеціальності 035 Філологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методологічні засади лінгвокультурології та перекладознавства у їх тісному взаємозв'язку.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Викладається на другому році навчання (2-й семестр).

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Лінгвокультурологія у філологічному просторі ХХІ ст.
2. Перекладознавство як складова теорії міжкультурної комунікації.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити аспірантів з основними положеннями сучасного перекладознавства та лінгвокультурології в її когнітивно-дискурсивній парадигмі.

Завдання: викладення теоретико-методологічних засад сучасної лінгвокультурології та перекладознавства; аналіз ключових понятійних категорій «лінгвокультура» та «ідентичність»; поглиблення, узагальнення та систематизація теоретичних знань та практичних навичок щодо лінгвокультурологічних проблем перекладу, порівняльний аналіз англійської та української лінгвокультур на різних рівнях; опис складових лінгвокультурної компетенції сучасного філолога та шляхів їх формування, порівняльний аналіз сучасної ідентичності українців та англійців у лінгвокультурологічному та перекладознавчому ракурсах.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей:**

загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-3. Здатність планувати і здійснювати комплексні до-слідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК-5. Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.

СК-6. Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН-2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

ПРН-3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН-5. Дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.

ПРН-6. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організовувати роботу дослідницьких колективів.

ПРН-8. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності.

ПРН-12. Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

знати: теоретичні засади сучасної лінгвокультурології та перекладознавства; спеціальну термінологію в галузі лінгвокультурології та перекладознавства та вільно нею користуватися, складові лінгвокультурної компетенції сучасного філолога та шляхи їх формування.

вміти: на основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища соціокультурного життя, проявляти чутливість до впливу культури та свідомості на мову певної культури, пов'язувати лінгвокультурні проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень; ефективно спілкуватися і взаємодіяти в міжнародному соціокультурному просторі, зокрема й науковому; презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі; проводити лінгвокультурний та перекладацький аналіз різножанрових текстів (оригіналів і перекладів) відповідно до сучасних вимог; будувати та ефективно реалізовувати стратегії лінгвокультурного та перекладацького самовдосконалення впродовж життя.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредити ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1: Лінгвокультурологія у філологічному просторі ХХІ ст.

Тема 1. Лінгвокультурологія у мовознавстві ХХІ століття: цілі, завдання, методологія та терміносистема.

Тема 2. Ключеві поняття лінгвокультурології: мова, культура, ідентичність. Лінгвокультура як спряжиння мови, культури та свідомості етносу.

Тема 3. Ідентичність як міждисциплінарна лінгвокультурологічна категорія: актуальність дослідження, визначення, типологія.

Змістовий модуль 2: Перекладознавство як складова теорії міжкультурної комунікації.

Тема 4. Теоретико-методологічні засади сучасного перекладознавства. Переклад як міжкультурна комунікація.

Тема 5. Лінгвокультура та переклад: шляхи перетину.

Тема 6. Лінгвокультурна компетенція філолога.

3. Рекомендована література

Основна

1. Алефиренко Н. Лингвокультурология: ценностно-смысловое пространство языка: учеб. пособие. 2-е изд. М.: Флинта: Наука, 2012. 288 с. Режим доступа: <https://dispace.edu.nstu.ru/didesk/file/get/226381>
2. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 284 с. Режим доступа: <https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php?file>
3. Матузкова Е. П. Идентичность и лингвокультура: методология изучения: монография. Одесса: Издательство КП ОГТ, 2014. 333 с.
4. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. К.: Либідь, 2007. 248 с. Режим доступа: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Sdzif_2010_8_78.pdf

Додаткова

1. Т.Грушевицкая, В.Попков, А.Садохин. Основы межкультурной коммуникации. М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2003. – 352 с. Режим доступа: <https://ru.calameo.com/books/00228697367792c160634>.
2. Ковшова М. Лингвокультурологический метод во фразеологии: Коды культуры. М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. 456 с. Режим доступа: <https://search.rsl.ru/ru/record/01005418024>.
3. Куликова Л. Коммуникативный стиль в межкультурной парадигме. Монография. Красноярск, 2006. 392 с. Режим доступа: http://www.russcomm.ru/rca_biblio/k/kulikova_style.pdf.

4. Матузкова Е.П. Идентичность и язык // Интегральная теория англомовной коммуникации: Коллективная монография / Под заголовною редакцією д.ф.н. Т.І.Домброван. Одеса: КП ОМД, 2015. С.106-145.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://lib.onu.edu.ua/ukrayinska-peredplatni/>
2. <https://dysosvita.blogspot.com>
3. <https://translationjournal.net>.
4. <https://rucont.ru/efd/175220>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік

5. Методи діагностики успішності навчання

Оцінювання усних відповідей, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, усна відповідь під час складання заліку.